

Gémes István:

„Hátrálva halad a jövő felé”

Idegen tollakkal

ékeskedem, de nagyon megtetszett nekem ez a szellemes kifejezés. Olyan valakit jellemez, aki a múltja értékeit nem hajlandó eldobni magától, csak azért, hogy mások „jövőképese”-nek, értsd: modernnek tartsák. Ezért esik súlyosabban a latban az értékes múltja, s nem áldozná azt föl semmi áron egy bizonytalan „majd- csak- lesz- valahogy”, vagy egy, a médiák minden szuggeszciós képtelenségeivel ragyogóra fényesített jövőkép kedvéért.

Dombormű a Hildesheim-i dóm keresztelomedencéjén

A kifejezésben nagyon nyomatékos a h a l a d szó. Ez képezi tulajdonképpen a nagy ellentétet. S

éppen ez benne a kihívás is. Mert, ha valaki azt hiszi, hogy a hátrálás visszafelé menéssel, meghátrálással jár együtt, annak ezzel a „halad” szóval meg kell gyűljön a baja. A haladásban ugyanis mozgás, kezdeményezés, erőpróba és egy, vagy több cél elérésének a lehetősége is bennfoglaltatik. Szó sincs visszafelé menésről, megtorpanásról vagy éppen megfeneklésről, vagy bénító leállásról. A jövőt tartja szem előtt az, akinek vannak céljai, elképzelései, álmai és nem fenyegeti őt a lomha fantáziátlanság.

Több ízben is elmondta

Jézus a tanítványainak, hogy milyen biztos cél felé haladnak: az Isten országa, vagyis az ő uralmának ebben a világban való kizárólagos megvalósulása felé. A cél tekintetében nem lehet hát semmi kétségük. S annak eléréseért mindent egy lapra kell föltenniök, mint a gyöngykereskedőnek, vagy a szántóföldben elrejtett kincs megtalálójának. Menetközben azonban soha nem vehetik le a tekintetüket – mintegy „hátrálva” – azokról az alapvető isteni tettekről, amelyek a Jézus születésével, életével és tanításával, halálával és feltámadásával váltak a javukra és lettek valóság-gá. A tanítványok kísértése mindig kettős: vagy leragadnak a múltban és elveszítik szem elől a jelent és a jövőt; vagy vissza-vissza néznek ugyan időnként az Isten csodálatos dolgaira, de azoktól függetlenül

vélük alakíthatónak, úgymond kedvük szerint valóra, a jelent és álmódják testükhöz szabottnak a jövőt.

Ám Jézus még

ebben a helyzetben is ajánl megoldást: az ő Szentlelkét. Azt igéri, hogy a Lélek tesz majd Róla bizonyosságot. Sőt „...eszetekbe juttatja mindazokat, amiket hirdettem néktek...” – ahogy azt János evangélista olyan hűségesen feljegyezte és megőrizte számunkra. A Lélek nem csinál forradalmat, de nem is kecsegtet valami problémamentes jövővel. Hanem „hátrálva halad”: megmutatja mindazt, amit Jézus tett és mondott, úgy, mint az értünk tett és mondott. Hogy valóságos, történeti alapja is legyen a hitünknek. És hogy a jövő felől se támadjanak kétségeink. Hiszen akiket ez a Lélek úz, kerget, vezet, azok mondhatják csak magukat az Isten fiainak. S ők nem lehetnek kétségben a jövő cél felől sem, bár „hátrálva haladnak”, a Lélek oltalma és hatása alatt. Micsoda ellentmondás, de igaz: mi hátrálva – mégis haladunk. Bár nem vagyunk a meghátrálás emberei! Elpecsételt, birtokába vett, megszállt minket a Szentlélek és gyűjti, megszenteli, megvilágítja és egy világot át-fogó közösségbe gyűjti össze az övéit.

Ez pünkösöd boldogító, vigasztaló üzenete.

Élet Kenyere

ALKALMAS IDŐ

Csodálatos ajándéka az Úristennek, hogy a közelmúltban ismét Norvégiában járhattam. Abban az országban, amelyet ösztöndíjas éveim alatt nagyon megszerettem, és második hazámnak tekintem. Négy évvel azután, hogy végleg hazatértem, a magyar közönség jóvoltából lehetőségem nyílt arra, hogy egy hetet Oslóban töltsék.

Lelkesen készültem, és izgatottan vártam, hogy felkeressem korábbi kedvenc helyeimet és ellátogassak egykori iskolámba, a teológiára is. Félttem ugyan a lehetséges csalódástól, amit akkor érzek majd, ha a régi-ek közül senkit sem találok már ott, ezért buzgón fohászokodtam, amíg úton voltam az épület felé.

Az első ember, akivel találkoztam, az egykori dékán volt, aki nagy örömmel üdvözölt. Nem kopogtatam hiába kedves professzoraim ajtaján sem, akik tárt karokkal fogadtak. Nem kellett megkérdezni, emlékeznek-e rám, hiszen volt, aki azonnal néven szólított. Ketten közülük éppen közös uzsonnára készültek a földszinti kávézóba, így máris hellyel kínáltak asztaluknál. Néhány perccel később tovább bővült a kör, és négy legkedvesebb oslói tanárom társaságát élvezhettem. Fantasztikus volt ez a beszélgetés, és szívemből hála tört fel az Úr iránt, hogy így elrendezte ezt a találkozót!

Csak órákkal később döbbsentem rá, hogy az ott-honiaknak csak szóbeli élménybeszámolót tarthatok erről, hiszen hiába lapult táskámban a fényképezőgép, a nagy öröm közepette teljesen elfelejtettem a megörökítést. Nagyon dühös lettem magamra, amiért ennyire figyelmen kívül hagytam! Hogy hagyhattam ki ezt a páratlan lehetőséget? Persze, hiába minden bosszankodás, hiszen ezt már nem lehet megismételni...

Napokig zakatolt bennem ez az élmény, és eszembe juttatta, hogy mindennapi és a hitéletünkben is vannak ilyen megismételhetetlen pillanatok. Az ige is erre int: „Jól vigyázzatok tehát, hogyan éltek; ne esztelenül, hanem bölcsen, kihasználva az alkalmas időt, mert az

idők gonoszak.” (Ef 4,15-16) Vannak ugyanis olyan helyzetek, amelyek egyszeriek, s ez nem azért sajnálatos, mert velük még teljesebb lenne az öröm, hanem azért, mert az üdvösség a tét.

A missziós helyzetekre gondolok. Amikor olyan jól előkészít az Úr egy bizonyágtévő beszélgetést, s mi félelemből, figyelmetlenségből kihagyjuk a lehetőséget. Hívó fiatal barátnőm hangja cseng a fülemben: „Nagypapa egy vasárnapi ebédnél megkérdezte: 'Kislányom, te tényleg komolyan gondold ezt a hitet?' És én csak bólogattam, és annyira feszélyeztet a sok fürkésző szem-pár, hogy nem beszéltem neki az örökéletről...”

Az én lelkiismeretemet is terhelik hasonló tapasztalatok. Amikor utólag döbbenek rá, hogy egy spontán beszélgetés váratlan kérdése mögött mennyi nyitottság volt, és milyen őszinte vágy húzódott meg az evangélium iránt! S én talán nem a megfelelő módon fogalmaztam meg válaszomat, mert nem ismertem fel, hogy ez most az alkalmas idő, és az Úr engem akar felhasználni.

A keresztény élet egyik nagy próbatétele, hogy tudunk-e bizonyágtévői lenni az Úr Jézus evangéliumának. Munkálkodunk-e azon, hogy a Megváltó Krisztustól mások is új életet kaphassanak? Tudatában vagyunk-e annak, hogy nem határozhatjuk meg saját missziós munkaóráinkat, amikor (és csak is akkor) arra törekszünk, hogy közelebb segítsük ismerőseinket, családtagjainkat az Úrhoz, mert az alkalom sokszor teljesen váratlanul adódik?

Az, hogy elfelejtettem fényképet készíteni a professzoraimmal való találkozásról, bosszantó. De az, amikor valaki miattam nem hallja meg az Élet igéjét, tragikus. Ezért kell úgy élnem, hogy meglássam az alkalmas időt, és imádkoznom azért, hogy az Úr tegyen alkalmassá a bizonyágtételre.

Hulej Enikő

*****

IMA-SAROK

... villamoson utazva:

„A villamossíneken figyelmen kívül átszaladt egy asszony. A vezető hirtelen fékezett és elkerülte a szerencsétlenséget. Köszönöm, Uram, hogy jó idegeket és jó reagálóképességet adott ennek a vezetőnek!”

*

Szentpétervár, Oroszország. Az elmúlt évben elhunyt georgiai evangélikus püspök utódjául *Johannes Launhardt*-ot iktatta be hivatalába Edmund Ratz, az Utóállamokbeli Lutheránus Egyház érseke. A georgiai evangélikus egyháznak 6 gyülekezete van, s hozzá tartozik még 1-1 Azerbajdzsánban és Acháziában.

Brüsszel, Belgium. Az Európai Egyházak Konferenciája felemelte szavát a nagyon magas európai munkanélküliség ellen. Főleg nagy gondot okoz a migránsok, egyedül gyermekeket nevelők és alacsony képzettségűek közötti munkanélküliség magas aránya.

Sokszoros szeretet

Minden örömöm megkétszereztem azonmód, ahogy véled megfelezttem. Óh, ostobák, kik nem kétszeresen éltek, kik nem szerettek önfelédten, nem osztódtok, - nem csak szerelemben!

És ostobák mi, százszor ostobábbak, kik nem hiszünk e szép példaadásnak, fönnen kiáltja, csak sziveden áll, hogy kapj egy helyett sorsot két milliárdat, – a szeretettől, mely soha el nem fogy.

*

RÖVID HÍREK

Illyés Gyula:

Ittasak vagy lelkesek?

27. Jóél proféta könyve

AZ ÓTESTAMENTUM

profétai könyvei nem tartoznak a könyvnyű „szépirodalom“ műfajához. Ahhoz túlságosan súlyos és rejtjeles a tartalmuk-stílusuk, semmint hogy csak úgy lefekvés előtt, elalváshoz olvassánk el néhány fejezetüket. Szerzőik legtöbbje igen nehéz időkből élt és volt kénytelen megszólaltatni az „Úr hangját“. Vagy éppen „ünneprontók“ módján akkor voltak kénytelenek inteni, figyelmeztetni, sőt fenyegető veszedelmet vagy éppen ítéletet hirdetni, amikor látványosan mindenki elégedett volt a sorsával és úgy érezte, hogy már nem is kell annyira odafigyelni az Úr szavára! Ennek megfelelően kockázatos is volt a profétai élet! Melyik nép szereti azt, ha zavarják az élet élvezetében és sötét „prognózisokkal“ szembesítik? Aligha számíthat sikerre az, aki zavaros idők sok jónak szánt tanácsából ki meri szűrni azt az egyet, amely az Isten mérlegén is megáll?

JÓÉLNEK MÁR A NEVE

is hitvallásszámba vehető. Azt jelenti: „Jahve az Isten“. Ezzel szemben a proféta személye teljesen eltűnik a háttérben. Csupán apjáról árulja el, hogy annak Petuél a neve. Fogalmunk sincs, hogy mikor élhetett, kinek az idejében szolgált. Egy utalása árulja csak el, hogy ő maga ismerte Amós könyvét vagy Amós az övét. Akkor viszont a Kr.e. 9. században kellett élnie, esetleg Jóász júdeai király uralkodása idején. De sok magyarázó arra is talál érveket, hogy Jóél inkább a fogság utáni próféták közé lenne sorolható. Nem segít az sem a kor meghatározásában, hogy két nagy katasztrófa idején szólalt meg, mert a mindent elpusztító sáskajárás és az emberi munka gyümölcsét megrabló szárazság – ezekre utal Jóél – nem számított Palesztinában a ritkaságok közé.

KÉT NAGYOBB EGYSÉGRE

lehet felosztani a négy fejezetből álló könyvecskét. Az elsőben a katasztrófák láttán, bűnbánatra, megtérésre, bűntől és imádkozásra biztat a proféta (1,1-2,17). Ezt zárja le a 2,18-27 szakasz, mert fontos tudni, hogy a bűnbánat gyakorlatait Isten nemcsak, hogy elutasítaná, hanem inkább még kedvét is leli azokban. Isten szeretete „buzog az ő földje iránt és megkegyelmez népének“ (2,18). Áthallásszerűen olvas-

hatunk az Újtestamentumban sokszor ilyen üzenetet.

A második rész 2,28-4,21-ig összefoglalja mindazt az ajándékot, amit ez az egyedüli Isten az „utolsó“ időkre tartogat és ígér megtérő népének. A Messiás népe biztos lehet a jövő boldogság felől, megkaphatja a Szentlélek általános ajándékát, csakúgy, mint ahogy az „Úr közeli napját“ is (2,31). Végül azonban pozitív kicsen-gésű örömmüzenetet hallunk: a legnagyobb katasztrófák és megpróbáltatások közepette is bizhatunk, hiszen „az Úr népének oltalma és fiainak erőssége“ (4,16).

NAGYON TANULSÁGOS,

hogy az Újtestamentum írói mit tartottak idézésre méltónak Jóél könyvéből? Pál apostol hasonló gondolkozására vall, hogy Jóél 3,5-öt idézi Római levelében: „De mindaz, aki segítségül hívja az Úr nevét, megmenekül“ (Róm 10,13). Csak nála máshová kerül a mondat hangsúlya. Jóél „az Úr nagy és rettenetes napja“ miatt félőknek hirdeti, hogy „kiket elhívott az Úr“ (3,4), azoknak rendelkezésére áll a hozzá kiáltás nagy lehetősége. Pál viszont abban az összefüggésben említi ezt a lehetőséget – egy ótestamentumi idézet-csokorban (Róm 10,5-21), hogy bár aggódik az Izrael üdvössége miatt, mégsem tudja Izraelre leszükkítve látni Isten üdvözítő akaratát. Isten mentő munkája mindenki rendelkezésére áll, s aki hisz a Jézust feltámasztó Isten ígéretében, az bizalommal hívhatja őt segítségül. Függetlenül attól, hogy zsidó vagy nem az (10,17), mert Isten mindnyájunk Úra: „Jó-él“, azaz az egyedül üdvözítő Úr!

PÜNKÖSDI PRÉDIKÁCIÓJÁBAN

Péter apostol is szívesen idézi Jóél könyvét. Amikor a pünkösdkor egybegyűlt tanítványok a Lélek kiadásának csodáját élték át, rögtön felmerült a szemlélőkben a gyanakvó kérdés: „Vajon mi akar ez lenni?“ – és a gunyoros sejtés, hogy „édes bortól részegedtek

meg“ (ApCsel 2,12-13). Péter határozottan visszautasította az ittasság feltételezését. Nem „rugtak be“ a tanítványok a korai órán, hanem itt Isten egyik nagy ígérete vált valóra, s azt bárki láthatta, akinek szeme van. Jóél jövődöleése teljesedett be: Isten minden válogatás nélkül részesít mindenkit a Lélek ajándékában (ApCsel 2,17). S ez hallatlan üzenet a kételkedő hallgatóknak. Bár köztudott volt Izraelben, hogy Isten időről-időre megajándékozott egyeseket a Lélekkel, mint például Mózes, Saul, Dávidot s a kiválasztott prófétákat, – de hogy abban minden halandó részesülhet, ez a kortársak füleinek csaknem forradalmi üzenet volt. Pedig ezt Jóél is olvashatták volna! Ám most eljött az ideje annak, Péter prédikációja szerint, hogy Isten a meghalt és feltámasztott Jézus Krisztusra való tekintettel teljes mértékben árássa ki Szentlelkét – mindenkire. Nem ittások hát az ő tanítványai, hanem a Lélektől „lelkesültek“. Ezt ugyan nemcsak Jóél próféciája látta előre, hanem maga Jézus is nyomatékkal ígérte meg még földi működésekor a tanítványainak. „Mikor pedig majd eljön a Vigasztaló, akit én küldök néktek az Atyától, az igazság Léleke, az tesz majd rólam bizonyosságot“ – így hirdette meg nekik azt, „aki eszetekbe juttatja mindazokat, amiket mondtam nektek“ (Jn 13,26 és 14,26).

Így lett Jóél a kereszténység számára a „pünkösdi prófétája“. Már ezért is megérdemli tiszteletünket és megbecsülésünket!

G.I.

*****

IMA-SAROK

... koratavasszal:

„Virágozik, pompázik már minden a kertünkben, pedig még hűvös tavasz kellene legyen. Őrizz meg bennünket, nehogy később még megbánjuk ezt a korai nyarat, Urunk!”

*

Szárnyad árnyékában

9. A tapasztalat mozaikjai

Befejezve látogatásaimat egy pszichiátriai klinikán, gondolataimba merülve tartok az autóparkoló felé. Egy beteg asszonnal folytatott beszélgetés foglalkoztat. Homályosan érzékelem, hogy utánam egy idősebb asszony jött ki a klinika ajtaján és néhány lépéssel mögöttem halad, szintén a parkoló felé. Lassan figyelmem az asszonyra irányult, aki szennyes ruháktól duzzadó táskáival küzdött. Minden lépés neheze esett. Félhangosan sóhajtozott a terhekkel a kezében. Amikor közelemben ért, kiesett egy ruhadarab egyik táskájából. Felemeltem és odanyújtottam. Láthatóan kimerült volt. Köszönete alig volt hallható. Hirtelen felemelte fejét, rám nézett, végigmért, majd visszatart-hatatlanul kitört: „Ez a rengeteg ruha, amit nap mint nap mosnom kell!”

Mindketten megálltunk, együttérezve néztem rá és hallgattam kétségbeesésének áradatát. „Ezt csinálná valaki, bárki is! Naponta hosszú kilométereket kell megtennem a klinikára, ott ezt a nyomorúságot kell látnom, kibírom, végig kell nézmem, hogy egy ember szenved és tönkre megy. És nem lehet segíteni, semmit sem lehet tenni.” Tás-káit a földre tette, energikus pillantással

nézett rám, mintha régóta ismerne, majd újra kifakadt: „Még az Istenhez való könnyörgés sem segít! Mit tudom én, hogy van e egyáltalán Isten az égben! Az imádságtól nem lesz könnyebb a terhem. Minden este fohászok, tegyen Isten már valamit. Azután elszégyenlem magam: hogy jövök ahhoz, hogy ilyet kérjek? Nem tudom, hogy mitévő legyek.”

Csendesen megjegyzem, nem hiába való, sőt jó is, ha Istennek mindent elmondunk, vele hadakozunk, kérdéseinkkel elárasztjuk, kiöntjük előtte mindazt, ami szívünket megterheli. Mindezt szabad tennünk, ezért nem kell szégyenkezünk. Könyörülő, jó és hosszútűró az Isten, odafigyel minden szavunkra, ebben biztos vagyok – mondtam. „Én azonban azt tanultam – válaszolta –, hogy Istent dicsérni kell, neki hálát kell adni, ez a dolgunk és nem az, hogy veszekedjünk vele. Szükségemben már teljesen meg vagyok kavarodva” – tette hozzá tétován, elgondolkozva. Majd néhány szóban gyorsan összefoglalta szenvedése történetét.

Bátyja egy baleset után idegbeteg lett, gyakran klinikai kezelésre szorult. A kezelésekre ellenére láthatóan leépült. Pedig olyan jó ember volt, senkinek sem ártott, fűzte hozzá. Miért adhatnék én hálát ilyen nyomorúságban? – kérdezte, rám irányítva tekintetét nagy szemekkel. Hogy lehet könyörülő és jó az Isten, vagy talán nincsen is, szölt pana-

szosan és kételkedően.

Együtt mentünk egy darabig. Közben tovább beszélt fájdalomról. Bátyját régebben, amikor még dolgozott, alig látogatta. Mindketten el voltak foglalva. A betegsége óta bátyja megváltozott, kedvesebb és szeretetre méltóbb lett. – Ma másként tapasztalom őt meg, állítja, és én is másképpen viszonyulok hozzá. Régen igen keményen bántam vele, ez a nyomorúság megváltoztatott engem is, sőt egész életemet.

Nem Isten műve ez a változás mindkettőjünkben? – kérdeztem tőle csendesen. Lehetséges, hogy a bátyjával való együttműködés, a bánat, a sajnálat, az együttérzés és legfőképpen a szeretet megtapasztalásának mozaikjaiból egy új, meghatóan szép és pozitív kép állt elő egymásról? Ez a tapasztalat Istentől eredhet, vallottam neki.

Néhány lépés után utaink elváltak. Utána fordultam, kértem, ne hagyja abba az Istennel való hadakozást! Ekkor meggyötört arca elmosolyodott, erőteljes hangon szólt vissza: megígérem, igaza van, Isten biztosan szeret engem, másképpen nem lehet!

Utaink végleg elváltak. Nem mutatkoztunk be egymásnak, valószínűleg nem fogjuk egymást viszontlátani sem. Ez elszomorít, de eközben hálás vagyok az újabb mozaik kövecskéért.

Cseriné Nagy Katalin

*****

Andreas Gryphius:

A Szentlélek Istenhez

Eddig a régi és rideg világ
És hiúsága volt az én szerelmem.
Eddig kemény viharban keseregtem,
Eddig követtem téves, rossz irányt.

Hideg vagyok, Te gyújts föl, tiszta Láng!
Bilincsem tépd le: fogva tartja lelkem,
Bocsásd meg azt, mit bűnként
elkövettem,
S ha szívem árva, adj vígasztalást!

Ó, tiszta Fény, derítsd föl éjemet,
Mely telve búval, bajjal, csüggedéssel,
Üdíts föl, mert a lelkem eleped!

Örömmel Lelke, oly bús mért vagyok?
Mert nem vagy itt: kesergenem azért kell.
Csak jöttöd új el bűt és bánatot.

*

Atyja jobbán ül . . .

Ott áll Jézus az Olajfák hegyén, tanítványai, az egyszerű galileai halászok körében. Szomorú és nehéz órákat éltek ők át együtt és a küzdelem tüzeiben megszerették egymást. Fájdalmas lehetett ez a búcsúzás, hiszen e földön utoljára hallották Jézus hangját, figyelemztetését, tanítását.

„... és miközben áldotta őket, eltávolodott tőlük, és felvitetett a mennybe ...” (Lk 24,51)

Az itthagytak könnyes szemmel néztek utána, de karjaikkal már nem tudták többé visszatartani őt.

Aki hittel keresi az Úr Jézust, az meglátja őt. Aki hittel függeszti szemeit a mennybe, ahová Jézus mennybenmenetelkor ment, az meglátja őt ugyanazon fényes felhőn át. Az érezni fogja magában Jézus élő jelenvalóságát, önmagában hordozza és önmagán át árasztja Krisztus lelkét és életét a világba.

Így álljunk meg ma mi is a mennybenmeneteli fényes felhő alatt s nézzünk

a mennybe távozó Jézus után. Ha mi is hittel nézünk a mennybe: hitünkre nekünk is felelni fog az ég. Mennyei világosság gyúl ki a lelkünkben és a hitünk látássá változik. Meglátjuk Jézust örök dicsőségben. Meglátjuk, megérezzük, megtapasztaljuk élő jelenvalóságát önmagunkban, életünkben. Szentséges szíve, szeretete magához forraszt, égő szeretetet fakaszt mibennünk ő iránta, izzó akaratot őt követni szüntelen és akkor vele leszünk mindig és ő is itt lesz velünk örökké.

Ifj.Pohóczky Béla

*****

IMA-SAROK

... család:

„Köszönöm Neked a családomat.
Mire is vinném nélküle? Légy velünk,
hogy mindig egymás támaszai
lehessünk.”

*

60 éves az Evangélikus Világszövetség

– Jubileumi benyomások –

1947. július 1-én megalakult a svédországi Lundban a nagyobb keresztény hitvallásokat tömörítő egyházak utolsó csoportjának világszervezete, az Evangélikus (Lutheránus) Világszövetség.

Ebben az időben, továbbtanulás céljából, három fiatal magyar lelkész tartózkodott Svédországban: *Vajta Vilmos*, *Leskó Béla* és jőmagam. A svéd rendezők kérésére mindhárman nemcsak résztvettünk ezen a világggyűlésen, hanem annak a rendezési munkájából is kivettük a részünket és végül is, mint a Magyarországi Evangélikus Egyház hivatalos kiküldöttei vehettünk azon részt.

*

Azóta majdcsak 60 esztendő telt el. Az 1947. nyarán Lundban Magyarországot képviselő evangélikusok közül (*Ordass Lajos*, *Dr. Radvánszky Antal*, *Dr. Jánossy Lajos*, *Vajta Vilmos*, *Leskó Béla* és *Pósfay György*) már csak engem tudtak a 60. évfordulóra meghívni, amelyre ez év március második felében, ismét Lund városában került sor. Megjelentek Magyarországról még *Balicza Klára*, aki a Tanács szavazásra felhatalmazott, választott tagja volt, tanácsadóként *Gáncs Péter*, a Déli Egyházkerület püspöke és egy fiatalember, aki a párhuzamosan a Tanács gyűléseivel folyó kommunikációi tanácskozáson vett részt. A Romániai (Erdélyi) Magyar Evangélikus Egyházat *Adorjáni Dezső* kolozsvári püspök és egy ottani, egyházban munkálkodó hölgy képviselte. Az összes résztvevő száma az ünnepélyes alkalmakkor elérte az 500-at.

Az Evangélikus Világszövetség Tanácsának a hivatalos évi ülései már az ünnepségek napjai előtt, öt nappal korábban megkezdődtek és azokat még

két nappal követték. Az ünnepségek első része az európai ügyek tárgyalásához csatlakozott. A főelőadást ez alkalommal *Martti Ahtisaari*, Finnország volt elnöke, majd az Egyesült Nemzetek volt megbízottja tartotta, aki Namibia függetlenségének az eléréséhez nagymértékben hozzájárult és ezzel egy háborútól veszélyeztetett vidék békéjének a létrejöttéhez segített. Jelenleg hasonló munkát végez Kosovo jövőjéért az ENSZ megbízásából. Előadása igen érdekes volt, hozzá lehetett szólni és az előadó a közönség hozzászólásaira válaszolt is.

*

A következő nap, vasárnap, ünnepi hálaadó istentisztelet volt a dómban, Lund város legrégebbi, románstílusban épült templomában. Svédország nemrégén beiktatott új érseke végezte angol nyelven az igehirdetői szolgálatot a hívek által jól megtelt templomban, majd a világ sok keresztény egyházi szervezetének képviselői köszöntötték a Világszövetséget fennállása 60 éves jubileuma alkalmából. Kiemelték, hogy a világ legtöbb országába eljutott evangélikus egyház missziói, segítő és tanító szolgálataim keresztül vált mindenütt ismertté a Világszövetség. Az istentiszteletet úrvacsoraosztás zárta le.

A lundi állami egyetem aulájában került sor az ünnepség záró részére. Az egyetemi énekár szép énekszáma után a rektor (aki ezekben az években egy teológiai tanár volt) üdvözölte az egyetem legnagyobb termékét megtöltő gyülekezetet, majd újabb énekszám után került sor egy már nyugalmazott egyetemi tanár nagyon értékes előadására, aki beszámolt arról a 60 év előtti világról és annak problémáiról, amelyben az Evangélikus Világszövetség megalakult és megkezdte szolgálatait. Ezt azután rövid bemutatók, vetítések, előadások követték, amelyek a Svéd Egyház mostani munkájáról és a Világszövetséggel együtt végzett szolgálatairól szóltak.

Az utolsó előadott szám egy kis „előretétekintés” volt. Két sorban bevonult kétszer hét személy a terembe. Az egyik oldalon főleg olyanok voltak, akik vagy jelen voltak az 1947. nyarán tartott alakuló közgyűlésen (ezek közé tartoztam én is), vagy hamarosan bekapcsolódtak az első időszak munkájába. Mindegyikünk egy egyházi szimbólumot adott át magyarázó szavak kíséretében

tében a velünk szemben álló fiatal evangélikus hittestvéreinek. Ezek közé tartozott a Szentírás, a (kereszt)víz, Luther Kiskátéja és a többi hitvallási irat, egy nagy kulcs (a bűnbocsánatra és egymás befogadására emlékeztetett ez), azután egy olajos kancsó (ez az egyház missziói munkájáról beszélt), egy gyöngysor, amely az ökuménikus munkásság folytatására emlékeztetett, valamint egy templomi persely, amely az adakozás fontosságáról nagyon érthető módon szólt. Ezeket a világ sok részéből érkező „alapítók” átadták a fiataloknak, buzdítva őket arra, hogy folytassák e világ evangélikus szervezeteinek eddigi munkáját. Én a hitvallási iratokat tartalmazó könyvet adtam át egy dán teológiai hallgatónak.

*

A jubileumi ünnepséget a Világszövetség mostani elnökének köszönete, imádsága és áldásmondása zárta le hivatalosan. A vendégsereg eltávozása előtt saját, de bizonyára több hivatalosan is meghívott nevében, köszönetet mondtam a főtítkárnak, *Dr. Ishmael Nokonak* és az ünnepséget megszervező minden rendezőtársának a hivatalos meghívásért és ekkor idéztem az első nagygyűlésen résztvevő püspökömnek, *Ordass Lajosnak* a Budapesten, 1947. október 17-én, a Deák-téri templomban elmondott szavait, amelyekkel méltatta az Evangélikus Világszövetség megalakulásának a jelentőségét.

Pósfay György

*****

Balog Miklós:

Hirdetővé avatott

Ne örvendj önzőn ama üdvösségnek,
mely kegyelemből immár a tied!
Az Úr parancsa, hogy tovább vigyed,
ezért avatott hirdetővé téged.

Várják a jó hírt itt s a messzeségek:
hirdesd a nagy Király parancsait,
így láthatóvá válik majd a hit,
teremve szeretetet, békeséget;

hogy az Istennel megbéküljenek
és egymással is mind az emberek.
S mint ügynöke rég a kereskedőnek,

reklámozd Gazdád égi kincseit!
Ne félj, ha rád a gúnyolódók törnek,
ügyét hirdetned ő mindig segít!

Árpádházi Szent Erzsébet

(1207-1231, Pozsony-Wartburg)

Magyar szent ez a „turingiai Erzsébet”, árpádházi. II. András és Andechs-Merániai Gertrud lánya.

Foglalkozni kell vele, jóllehet a magyarországi médiák, sajtó meg sem említi, külföldön pedig csak mint „turingiai” tartják számon. Megkívánja a tisztesség, múltbeli örökségünk megbecsülése, megkívánja az egészséges patriotizmus.

Selye János a stresszről írt könyvében azt írja, hogy a stressz leküzdésében szerepet játszanak azok a tényezők, amelyek önazonosságunkat erősítik, személyiségünk mélyrétegeire hatnak. Véleményem szerint a hazaszeretet érzése ma sérült, ezért is beteg a magyar társadalom. Célzott, raffinált irtóhadjárat van ma ezen a téren Magyarországon!

*

Árpádházi Szent Erzsébet lelki alkában születésétől fogva ott volt a jóságra, segítségre, szenvedés enyhítésére irányuló hajlam. Gyermekkorában odaadta fejpántját, köpenyét szegényebb játszótársainak, az ételét megosztotta velük. Isten teremtő csodája, hogy édesanyja önző, gyűlölködő és apja könnyelmű természetét nem örökölte. Isten időnként fénylő csillagokat teremt a semmiből!

Mennyiben volt kora gyermeke? Mennyiben volt Árpádházi?

24 éves életideje ajándék volt, maga sem tudhatta, hogy 800 év múlva is üzenetet hordoz. Kora: „invesztitúraharc” a pápa és a német-római császár között (VII. Gergely, IV. Henrik). Az egyház eltávolodott a jézusi üzenettől, letért a krisztusi útról. A legnagyobb eltévelyedés időszakát élte meg: világhatalomra tört. Megújulást, megoldást a szent helyek visszafoglalásától remélt. A kereszteshadjáratok kudarca, szegénye maig hat az ateisták érvelésében: a kereszteshadjáratok által megnőtt a

*****

IMA-SAROK

... segítség:

„Istenem, mennyi nyomorúság van ebben a világban! Adj erőt, hogy én is hozzájáruljak akár a legcsekélyebb is az enyhítéséhez.”

*

gyűlölet, öldöklés, keletről behurcolták a betegségeket - a pestisjárványok egymást érték.

A hivatalos egyházzal szemben, néha nem is tudatosan, de alulról való kezdeményezéssel lelkeségi mozgalmak indultak. Az evangélium más utakra, más irányba indított lelkeket. Legjelentősebb Assisi Szt. Ferenc mozgalma volt. Követői akadtak Európa-szerte, valószínűleg hallott róla Erzsébet is, de amit ő tett, nem utánzás volt, hanem az ő lelkéből fakadt.

*

Dombormű 1480 k.
Marburg, Szt. Erzsébet templom

Négy éves korában került Turingiába. Először Hermann ögróf azonos nevű kisebbik fiának szánták, de amikor az meghalt, a nagyobbik fiú menyasszonya lett (a gazdag hozományt bizonyára nem akarták visszaadni). Igazi szép gyermek-, majd felnőtt szerelem lett kapcsolatuk – kevés hasonló szép ismeretes az uralkodók körében.

14 évesen ment férjhez a 20 éves Lajoshoz. Szenvédélye az elesettek segítése volt. Eisenachban kórházat állított fel, maga ápolta a betegeket. Árvának menhelyet hozott létre, játszott a gyermekekkel. Naponta kétszer is megtette az 500 m. utat a várból Eisenachba. Férje mindenben megértette.

1226-ban férjét Ravennába hívják, ő veszi át helyette a tartomány vezetését. Az 1226-28-as évek nehezek voltak: éhínség, járvány pusztított. Erzsébet uralkodóképesége megmutatkozik (árpádházi örökség). Nemcsak hogy megnyitja a magtárakat a nép előtt, de kaszát és kapát is ad a kezükbe.

Éhínség idején nem volt hajlandó a gazdag lakomákon részt venni az udvaroncok körében. Csak a saját vagyonából volt hajlandó étkezni, ezzel tiltakozott az udvar pazarlása és a népet semmibe vevő magatartása ellen.

15 éves korában szülte első gyermekét, Hermannt, majd utána Zsófia lányát, de állítólag három gyermekük volt.

1227-ben férje kereszteshadjáratra indult és Otrantónál pestisben meghalt. Erzsébet gyásza vígasztalan volt. Özvegyként nem maradhatott Wartburgban, az özvegy helye Marburg vára volt, ahová férje családja sietett Erzsébetet eltávolítani. Ő azonban nem hagyta, hogy az élete felől erőszakkal döntenek. Szürke szerzetesi ruhát öltött magára és két segítővel a vár alatti faluba költözött, egy egyszerű kunyhóba. Innen látogatta a szegények, betegek kunyhóit és segített, ápolta, vígasztalt. Gyóntatója, lelki vezetője, de erőszakos irányítója volt marburgi Konrád, akitől sokat szenvedett.

*

Szépsége miatt Frigyes császár feleségül akarta venni, de ő nem változtatott életén. Magyarországról is érkezett küldöttség, de oda sem akart visszatérni. A betegek, elesettek maradtak a családja. Nem tudjuk, hogy gyermekeit elvették-e tőle, vagy ő maga bízta őket jó kezekre.

1231-ben maga is megbetegedett és meghalt. Temetésén sokezen jelentek meg és sírhelye búcsújáró hely lett. A sírja fölé gyönyörű dómot építtetett a Német Lovagrend. Frigyes császár vezeklő ruhában maga vitte a szent csontokat rejtő koporsót a dóm kriptájába. Férje családja mindvégig, még halála után sem fogadta be Erzsébetet. A sírját 1539-ben a család egy Fülöp nevű tagja feldúlta és a csontokat szétszórta.

Erzsébet mégis tovább él az emberek emlékezetében, példája maig hat!

Kinczler Irén

*****

Prága, Csehország. 14 éve folyik az állam és a rk. egyház közötti per a prágai Szt. Vitus dóm tulajdonjogáról. Bírósi ítélet szerint 1954 óta az állam a tulajdonos, hivatkozással arra, hogy az 1344-ben épült templom a cseh királyok temetkezési helye és benne őrzik a cseh királyi felségjeleket is. A rk. egyház ezt a döntést jogtalannak tartja.

*

GONDOLATTÖREDÉKEK

– a stuttgarti március 15-ei ünnepség után –

MÁRCIUS 15-e a magyarság ünnepe – immár 159 esztendeje. Minden magyaré. Ezt a nemzeti ünnepet ugyanis fenntartások nélkül ünnepelheti mindenki, aki ehhez a közösséghez tartozónak érzi, tudja, vallja magát. Március 15-e a magyarság és a magyar haza ünnepe. Elsősorban Trianon (1920) óta a „haza” új tartalmi jegyet is kapott: a valóságos mellett megjelent a virtuális haza képzelet is, az, amelyet Illyés Gyula így nevezett el: „haza a magasban”. Az okok a történelemben rejlenek, elsősorban a magyarság 20. századi három részre (magyarországi, Kárpát-medencei kisebbségi és emigráns) nemzetrészekre szakadásában.

2007. március 11-én Bad Cannstattban, a március idusa előtti vasárnapon emlékeztek a stuttgarti és Stuttgart környéki magyarok nemzetünk 159 évvel ezelőtti kiemelkedő történelmi tettére. Ezen az emlékeztető, tanulságos és gondolatébresztő ünnepélyen vehettem részt magam is – magyarországi magyarként, kedves meghívásnak örömmel téve eleget.

Az említett eseményhez kötődően csupán egyetlen gondolatkörhöz kapcsolódva fogalmazok meg néhány észrevételt. Mint tudományról foglalkozó embert régóta foglalkoztat az a kérdés, vajon tud-e, akar-e a fontosabb már említett háromféle magyarság a kulturális nemzetfogalom – tehát a közös nyelv, kultúra és a közös történelmi tudat – jegyében értelmezett közösség részeként élni továbbra is? A vonatkozó kutatások ugyanis az identitástudat gyengüléséről, az anyanyelv-tudás bizonyos közösségekben való halványodásáról, s az érzelmi szálak lazulásáról is tudósítanak,

*****

IMA-SAROK

... ki a hibás?

„Nem értettünk szót egymással.
Hátha ennek én voltam az oka?
Hogyan tegyem jóvá, amit
elrontottam? Te adj erőt hozzá,
Uram!”

*

s ennek egyik következményét, az erősödő asszimilálódást már a Kárpát-medencei kisebbségi magyarság körében is tapasztaljuk. Természetes jelenség, hogy az ember gondolkodásmódját, szokásait, nyelvhasználatát a mindenkori környezet alapvetően befolyásolja, sőt meghatározza. Tudjuk azt is, hogy a kisebbségi lét mindig jár hátrányokkal. Magyaroknak (németeknek, franciáknak stb.) megmaradni más nyelvi, kulturális körülmények között, más közösségekben bizony nem magától értődik. De lehetséges. Igaz, többnyire sok odafigyeléssel, sőt áldozatvállalással is jár. De megéri nem elveszni hagyni az eredeti nyelvet, az eredeti kultúrát, az eredeti

„Mit kíván a magyar nemzet?”
– a vasárnapi iskolások –

közösséget. Mert ezekből származik, származhat praktikus értelemben vett haszon is, adott esetben nem is kevés, ha okosan tud élni az ember lehetőségeivel, adottságaival.

Stuttgartban feltűnt, milyen nagy érdeklődéssel kísérik az ottani magyarok a Kárpát-medencei magyarság sorát. Feltűnt, hogy rendszeres figyelemmel kísérik a magyarországi eseményeket – pedig őket is kiábrándította a 2004. évi, a kettős állampolgárság ügyében tartott népszavazás. Visszatérő vélekedés volt, hogy a hivatalos Magyarország nem élt eléggé – a rendszerváltoztatás után sem – a nyugati magyarság segítő szándékával, azzal a szellemi és kapcsolati tőkével, amelyet a nagy számú emigráció jelentett és jelent mind a mai napig. A segítő szándék ma is megvan. S fölmerül a kérdés: miért nem tudjuk jobban elfogadni a felénk nyújtott kezet, miért nem szervezi meg jobban Magyarország a velük való kap-

csolattartást? Sajnos, többek is megerősítették azt a tapasztalatot, amit más, hazlátogató nyugati magyaroktól is bőven hallhat az ember: irigység (nyilván a nyugatiak jobb anyagi körülményei miatt), barátságtalanság, gyanú fogadja őket gyakran – pedig ők úgy jönnek, hogy „hazajönnék”, hogy majd testvérmagyarként fogadják őket! Hogy ezek az apróbb-nagyobb csalódások és negatív érzelmi tapasztalatok nem erősítik a magyarországiakkal való együvértartás érzését az érintettekben, aligha szorul magyarázatra.

Nyilvánvalóvá vált újra: a már említett háromféle magyarság tagjainak többet kellene tudniuk egymásról, jobban kellene figyelniük egymásra, erősítve az összetartozás szálait, hogy tudatosabbá váljunk – s ne csak nemzeti ünnepeken –, hogy a „haza a magasban” elszakíthatatlanul mindnyájunké, akár Stuttgart környékén, akár Erdélyben vagy a Délvidéken, akár Chicagóban, Svájcban vagy Braziliában, akár Angliában, Francia- vagy Finnországban, vagy éppen Magyarországon élünk. És ne feledjük: a haza a magasban addig él, ameddig szívünkben is hordozzuk!

Kiss Jenő

*****

Balog Miklós:

Hálazsoltár

Kimondhatatlan hálatartozásom
hogy rójam le, irgalmas Istenem?
Mit nem Te adtál, semmim sincs nekem,
s míg hálám szól, az áldást újra várom.

Mert nem tartottad bűneim számon,
kárörvendő nem vidul vesztemen.
Magához vett megváltó Mesterem,
s azóta zeng a hála hangja számon.

Síralmamát vígságra váltja fel,
lelkem Feléd ma imaszárnyra kel:
Hozzad kiáltottam, s meggyógyítottál!

Dicsőség Néked érte Istenem,
az életem lesz örök hálazsoltár,
s hatalmadat halálig hirdetem!

*

KITEKINTÉS

Jeruzsálem, Izrael. A német rk. püspöki konferencia látogatása után néhány héttel, az EKD vezetősége is ellátogatott a Szentföldre. A német evangéliumi szövetség küldöttsége a „hídverés” célkitűzésével utazott erre a feszültségekkel teli vidékre. A kötelező célok meglátogatása, a vezető politikusokkal való tárgyalás mellett az EKD együttműködési szerződést kötött a Jordániai és Szentföldi Lutheránus Egyházzal, amelynek 2200 tagja van. A szerződés szerint a német protestáns egyházak fenntartják ennek a kis egyháznak a missziói, diakóniai és zarándokgondozó feladatát. A német kormány pedig tanárok kiküldésével és ellátásával segíti a nyugat-jordániai Talitha Kúmi nevű iskolát, amely a palesztin fennhatóság felügyelete alatt dolgozik. Az iskolában 830, különböző felekezethez, ill. valláshoz tartozó diák tanul.

Stuttgart, NSzK. *Menora* néven éventénként kétszer megjelenő folyóirat szerkesztését és kiadását határozta el a németországi zsidó messiási-mozgalom. 20 zsidó gyülekezet tartozik hozzá az országban, körülbelül ezer Jézust Messiásként elfogadó hívővel. A lap kiadója a stuttgarti „Adon Jesua” (= Jézus az Ur) nevű gyülekezet lesz.

Washington, USA. A szenátus az összejtudatás liberalizálása mellett döntött, s ezzel a 2001 óta érvényben levő megszorításokat hatályon kívül helyezte. Bush elnök kijelentette, hogy nem járul hozzá a változtatáshoz és vétő-jogával fog élni.

Hannover, NSzK. Az EKD most megjelent statisztikája szerint Németország lakosságának kétharmada valamelyik keresztény egyház tagja. Vasárnaponként egymilliónyan vesznek részt az istentiszteleteken, s ehhez még hozzá kell számolni a másik milliót, azokat, akik rádiós vagy televíziós istentisztelet-közvetítést hallgatnak vagy néznek meg. Az EKD egyházaiban kerekén 20 ezer lelkész dolgozik.

Róma, Olaszország. *Louis Sako* Kirkuk-i káldeus érsek szerint „Irakból hamarosan eltűnnek a keresztények.” Az iraki fővárosban muszlim szélsőségesek ismételtlen keresztényeket öltek meg, mert azok nem akartak a muszlim hitre áttérni. Több városban halálal fenyegettek meg keresztényeket, ha tiltakoztak ez ellen. Nem egy esetben váltságdíj fizetésére kötelezték őket, csak hogy békén hagyják őket. A káldeus keresztény egyház a rk. egyház fennhatósága alatt él és körülbelül 300 ezer tagot számlál 10 közelkeleti és nyugati országban.

Moszkva, Oroszország. Francia nyelvű evangélikus gyülekezet él az orosz fővárosban. Erdetileg a szovjet időkben alakult, hogy a francia nyelvű diplomátákat és azok családjait gondozza. Jelenleg az Elzászból származó *Michel Guerrier* a gyülekezet lelkesze.

Speyer, NSzK. A 14 Luther-város – Coburg, Eisenach, Eisleben, Erfurt, Halle, Heidelberg, Magdeburg, Marburg, Schmalkalden, Speyer, Torgau, Wittenberg, Worms és Zeitz – által létrehozott „A bátor szó” nevű alapítvány 10 ezer eurós díját idén egy muszlim nő kapja, aki – ragaszkodva a Koránhoz – mégis bátran kiállt a vallásközi megbékélés mellett. A díjat a Worms-i birodalmi gyűlés 475. évfordulójára hívták életre, arra a Lutherre emlékezve, aki ott mondta el világhíressé lett mondatát, mint „bátor szót”: „Itt állok, másként nem tehetek. Isten engem úgy segítjen, Amen.” – Tizenötödiként most vették föl egyébként a Luther-városok sorába a bajorországi Augsburgot.

MINDENNEK ÁRA VAN

Tételes számla, amelyet egy képvisítő állított ki 1853-ban a bragai (Portugália) Bom Jesus templom kápolnájában elvégzett javításokért.

- Javítások a Tízparancsolaton, a Főpap megszépítése, szalagok cseréje – 170 reis.
  - Új kakas Szent Péternek, a kakas-taréj kifestése – 80 reis.
  - Az Órangyal szárnyának aranyozása, új tollak feltétele -120 reis.
  - A Főpap szolgájának lemosása, pofaszakállának festése – 160 reis.
  - A foltok eltávolítása Tóbiás fiáról – 95 reis.
  - Új fülbevalók Ábrahám leányának – 245 reis.
  - A Pokol lángjainak élénkítése, új fark az Ördögnek és különböző javítások az elkárhozottakon – 185 reis.
  - Egy csecsemő Miasszonyunk kezébe – 210 reis.
  - A Mennyrország megújítása, a csillagok kijavítása, a hold lemosása – 130 reis.
  - A Purgatórium retusálása, néhány új lélek odahelyezése – 355 reis.
  - Heródes ruházatának és hajának átrendezése – 35 reis.
  - Egy kő Dávid parittyájába, Tóbiás hajának sűrítése, illetve Saul leányának megvastagítása – 95 reis.
  - Noé bárkájának dekorálása, a tékozló fiú kis nőtény szamarának retusálása és Szent Tibor bal fülének megtisztítása – 153 reis.
  - Egy leesett csillag rögzítése a szentély közelében – 23 reis.
  - Új csizmák Szent Mihálynak, valamint kardjának megtisztítása – 255 reis.
  - Az Ördög karmainak megtisztítása, szarvak feltétele – 185 reis.
- Osszesen 2496 reis.
Joaquino Manuel Alfarrobinha
Olhão, Portugália

Pozsony, Szlovákia. Most derült ki, hogy *Jan Sokol*, pozsonyi rk. érsek 1972 óta mégis csak együttműködött az állambiztonsági szervekkel, akik őt 1989 óta ügynökként tartották számon.

KITEKINTÉS

Priština, Kosovo. Tiltakozásul több-ezer albán tüntetett az ellen, hogy Kosovo nem lehet teljesen önálló. A tömeg követelte a szerb templomok lerombolását. Ezzel szemben több, mint 400 mecsetet építettek föl az utóbbi években, főleg Szaudiarábia segédletével.

Prága, Csehország. Az elmúlt év utolsó napján, 75 évesen elhunyt *Milan Opocensky*, a Református Világszövetség egykori titkára. Magyar körökben nem igen volt népszerű egyoldalú politikálása miatt.

Köln, NSzK. A június 6-9 között megrendezendő egyházi napokra (Kirchentag) olyan sok a jelentkező, hogy a szervezők már nem tudnak több szállást biztosítani. Evangéliumi körök közben egyre hangosabban bírálják a Kirchentag előadó gárdájának összeállítását.

Malatya, Törökország. Egy keresztény könyvkiadó irodájában holtan találtak meg három munkatársat. Az időközben elfogott 19-20 éves tettesek ezzel a barbár tettükkel „az iszlámot akarták megvédeni”. A gyilkosság óriási tiltakozást váltott ki világszerte. A törökországi keresztények attól félnek, hogy ez egy újabb keresztény-ellenes hullám első jele volt.

Abuja, Nigéria. Az áprilisi választásokon a baptista államelnök utódjául egy muszlim hitű kormányzót választottak meg államelnöknek. A keresztény lakosság üldözéstől fél, mert az új elnök már kormányzó korában bevezette tartományában a muszlim joggyakorlatot, a sariát. Az ország 129 millió lakosának 49%-a keresztény, 45 % muszlim.

*****

Magyar evangéliumi lap
Evangelisches Blatt für Ungarn
**Előfizetési ár egy évre: EUR15,-
ill. annak megfelelő más valuta.**
**Bankszámla: Ung. Ev. Luth.
Seelsorgedienst in Deutschl.
Landesbank Baden-Württemberg
(BLZ 600 501 01) Konto-Nr. 1180084
IBAN DE58 6005 0101 0001 1800 84**
Szerkesztőbizottság-Redaktionsausschuss:
*Gy.Cseri, Im Storchenhain 18, D-60437
Frankfurt/M; J.Glatz, Berrenratherstr. 514,
D-50354 Hürth-Effern; L.Terray, Re-
vaaveien 18, N-3070 Sande, Norwegen.*
Szerkesztő-verantwortlicher Redakteur:
I.Gémes, Gänsheidstr. 9, D-70184 Stuttgart
E-Mail: istvan.gemes@freenet.de
www.utitars.de
St.Johannis-Druckerei, D-77922 Lahr.

